Fred Teixeira de Mattos

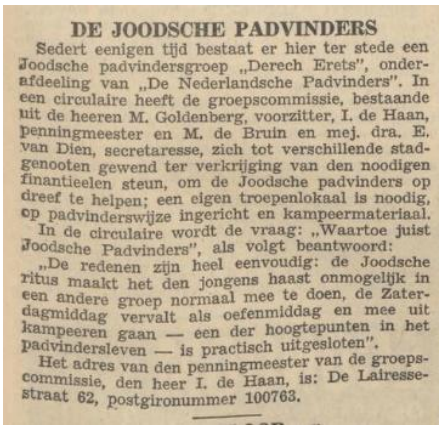
Frederik (Fred) David Teixeira de Mattos werd geboren op 2 augustus 1917 te Amsterdam. Hij was de zoon van Jacob en Rebecca Teixeira de Mattos. Hij was technicus van beroep.

Op initiatief van de T.O.P.-groep had op 21 mei 1939 in Den Haag een conferentie plaats van leiders van Joodse padvindersgroepen. Deze bijeenkomst, onder leiding van hopman Polak, had ten doel: het contact leggen tussen Joodse padvindersleiders in Nederland, het bevorderen van oprichting van meer Joodse groepen en het bewaren en handhaven van de Joodse traditie in deze groepen. Oud-scout Mozes de Bruin in Amsterdam zou worden gevraagd voor het opstellen van eisen voor het behalen van diverse Joodse vaardigheidsinsignes. Deze concept-eisen zouden vervolgens worden voorgelegd aan de vergadering van opperrabbijnen. De rabbijn van elke groep zou kunnen fungeren als beoordelaar voor deze insignes. Verder volgde de oprichting van een Contactcommissie bestaande uit hopman Prins van de Bergstichting uit Laren, hopman Cohen uit Groningen, hopman Loeb uit Utrecht , oubaas Gompers uit Den Haag en voorts de heer Mesritz, een voortrekker uit Rotterdam, en de heer Goldenberg uit Amsterdam. Oubaas Gompers werd aangewezen als afgevaardigde van de Contactcommissie bij het NPV.

Op 10 december 1939 werd groep 39, de Derech Erets-groep in de Kerkeraadszaal van de Nederlands Israëlische Hoofdsynagoge in Amsterdam geïnstalleerd. Max Goldenberg werd voorzitter, Isidore de Haan penningmeester, Lily van Dien secretaresse en Mozes de Bruin en Mietje Sequerra-de Jong werden lid van de groepscommissie. Juliette Mendes da Costa werd Akela bij de groep, samen met Betje Vaz Dias als Raksha. Fred de Teixeira de Mattos werd groepsleider en hopman en Herman de Bruin werd vaandrig bij de groep. Bij de oprichting waren er 15 scouts en 10 welpen. In het Nieuw Israëlitisch weekblad van 10 mei 1940 staat een artikel over de oprichting van een nieuwe Joodse Scoutinggroep in Amsterdam.

Aan het begin van de oorlog woonde hij met zijn ouders aan de Plantage Muidergracht in Amsterdam.

DE JOODSCHE PADVINDERS

Sedert eenigen tijd bestaat er hier ter stede een Joodsche padvindersgroep „Derech Erets", onderafdeeling van „De Nederlandsche Padvinders". In een circulaire heeft de groepscommissie, bestaande uit de heeren M. Goldenberg, voorzitter, I. de Haan, penningmeester en M. de Bruin en mej. dra. E. van Dien, secretaresse, zich tot verschillende stadgenooten gewend ter verkrijging van den noodigen finantieelen steun, om de Joodsche padvinders op dreef te helpen; een eigen troepenlokaal is noodig, op padvinderswijze ingericht en kampeermateriaal.

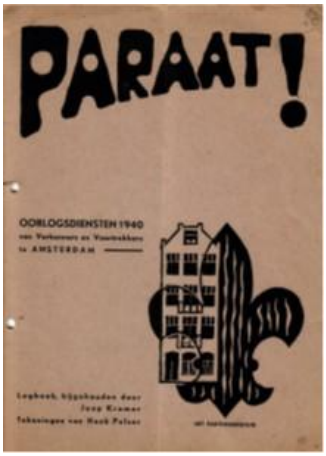
In de circulaire wordt de vraag: „Waartoe juist Joodsche Padvinders", als volgt beantwoord:

„De redenen zijn heel eenvoudig: de Joodsche ritus maakt het den jongens haast onmogelijk in een andere groep normaal mee te doen, de Zaterdagmiddag vervalt als oefenmiddag en mee uit kampeeren gaan — een der hoogtepunten in het padvindersleven — is practisch uitgesloten".

Het adres van den penningmeester van de groepscommissie, den heer I. de Haan, is: De Lairessestraat 62, postgironummer 100763.

In Amsterdam hebben enkele honderden verkenners, voortrekkers en leiders zich ingezet in de meidagen van 1940. Op 10 mei werden de scouts opgetrommeld en vanuit het hoofdkwartier van de Padvindershulpdienst in het districtskantoor op Keizersgracht 232 werden de eersten ingezet bij de Luchtbescherming. Een dag later vielen de eerste bommen op de stad. Er gingen 24 verkenners helpen met het bergen van gewonden en doden. Ze regelden het verkeer, hielden nieuwsgierigen op afstand en hielpen met het opruimen van de glasscherven op de straat.

In de daaropvolgende dagen werden padvinders ingezet bij de verschillende blokhoofden van de luchtbeschermingsdienst, ze bemanden de telefooncentrale van de luchtbeschermingsdienst en hielpen in ziekenhuizen en bij de politie. Op de zolders van de marinewerf lagen grote hoeveelheden verbandmateriaal, bedden en dekens en de scouts hielpen het Rode Kruis om dit te distribueren naar ziekenhuizen in Amsterdam, maar ook in Leiden, Delft en verder. Direct na de capitulatie organiseerden de padvinders in Amsterdam een inzameling voor hulpbehoevenden. De scouts uit de stad gingen de huizen langs. Onder hen waren ook Hopman Teixeira de Mattos, de vaandrigs Herman de Bruin en Jan Binnendijk en voortrekker John Fenthur.

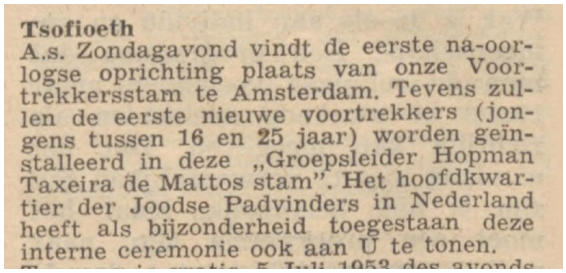

Later verzorgden ze een koeriersdienst om informatie in te winnen over familieleden van Amsterdammers die elders woonden. 29 voortrekkers en leiders trokken naar alle uithoeken van Nederland en behandelden naar schatting 3500 tot 4000 aanvragen.

Voortrekker Joop Kramer heeft een logboek bijgehouden over de inzet van padvinders: *Paraat! : oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam.* Henk Pelser maakte tekeningen.

Fred verloofde zich met Maut van Lier in maart 1942. Maut was padvindster en welpenleidster bij de Haagse joodse T.O.P. scoutinggroep. Voordat ze konden trouwen werd ze gedeporteerd.

Fred kwam terecht in kamp Westerbork. Op 25 februari 1944 werd hij samen met 811 personen op transport gezet naar concentratiekamp Theresienstadt. Hij werd mogelijk ergens in centraal Europa tewerkgesteld en is gestorven op 28 februari 1945. Zijn verloofde Maut werd op 7 september 1943 in concentratiekamp Auschwitz vermoord.

Tsofioeth
A.s. Zondagavond vindt de eerste na-oorlogse oprichting plaats van onze Voortrekkersstam te Amsterdam. Tevens zullen de eerste nieuwe voortrekkers (jongens tussen 16 en 25 jaar) worden geïnstalleerd in deze „Groepsleider Hopman Taxeira de Mattos stam". Het hoofdkwartier der Joodse Padvinders in Nederland heeft als bijzonderheid toegestaan deze interne ceremonie ook aan U te tonen.

Na de oorlog werd in Amsterdam de joodse Tsofioeth padvindersgroep opgericht, aangesloten bij Vereniging 'De Joodse Padvinders in Nederland' (JPN). Op 5 juli 1953 werd bij de groep een voortrekkersstam geïnstalleerd. De stam werd vernoemd naar Fred Teixeira de Mattos, hopman van de Joodse Derech Erets-groep, die vlak voor de oorlog in Amsterdam bestond. De stam kreeg de naam *Groepsleider Hopman Teixeira de Mattos stam*. Lex Prins, David Rozendaal, Maurits Krant en Bernard Cohen waren de stamleden. Oubaas werd Naftalie Kan.

Meer informatie

Frederik David Teixeira de Mattos (joodsmonument.nl)
Frederik David Teixeira de Mattos (oorlogsgravenstichting.nl)
Frederik David Teixeira de Mattos (1917 - 1945) - Genealogy (geni.com)
Nieuw Israelietisch weekblad (bist ritzky.com)
T.O.P.-groep, een Joodse padvindersgroep in Den Haag (1932-1941, 1945- ca. 1950) – Joods Erfgoed Den Haag
Nieuw Israelietisch weekblad » 15 dec 1939 - Art. 113 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 26, 1940, no. 8, 1940 » 1940-09 - Pag. 22 | Delpher
Paraat! : oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam | NIOD Bibliotheek
Frederik David Teixeira de Mattos - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie
Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia
Nieuw Israelietisch weekblad » 01 jun 1951 - Pag. 8 | Delpher
Nieuw Israelietisch weekblad » 03 jul 1953 - Art. 63 | Delpher

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.